

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie z powództwa A. C. (1) przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi:

1. zasądził solidarnie od (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz A. C. (1) kwotę 20.000 złotych oraz kwotę 1.530 złotych - obie kwoty wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
2. szczegółowe rozliczenie kosztów procesu i kosztów sądowych pozostawił referendarzowi sądowemu przy zachowaniu zasady, że powódka wygrała proces w całości i nie istnieją podstawy do odstąpienia od obciążenia pozwanym obowiązkiem zwrotu kosztów procesu i nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 24 grudnia 2012 roku A. C. (1) wracała z kwaciarni mieszczącej się na terenie koło sklepu (...) przy ul. (...) w Ł.. Wychodząc z bramy wjazdowej, poślizgnęła się i wpadła w wyrywę o głębokości ok. 3 cm, która była na chodniku. Powódka upadła i poczuła silny ból w kolanie lewej nogi. Na chodniku w chwili zdarzenia znajdował się lód i trochę śniegu. Chodnik nie był niczym posypany. Lód na chodniku zaczynał się topić, gdyż zaczynała się odwilż, ale chodnik nadal był oblodzony. Początkowo ból nie wydawał się silny. A. C. (1) poszła na pobliski przystanek autobusowy, przejechała 2 przystanki i wysiadła, żeby przesiąść się w inny autobus. Okazało się jednak, że nie była już w stanie chodzić. Do domu pojechała taksówką. W domu nogę obejrzała jej siostra, która jest lekarzem. Stwierdziła, że noga puchnie, na pewno jest złamana i potrzebna jest konsultacja lekarza. Narzeczony zabrał A. C. (1) do szpitala przy ul. (...). Tam stwierdzono, że rzepka kolana jest złamana w 2 miejscach i założono jej na nogę gips powyżej kolana do wysokości bioder na okres 6 tygodni. Przez 6 tygodni musiała sobie robić zastrzyki przeciwbólowe i przeciwzapalne, gdyż odczuwała bardzo silny ból.

Przez pierwsze 6 tygodni po wypadku A. C. (1) nie wychodziła z domu poza wizytami kontrolnymi. Pomagali jej wówczas rodzice, w szczególności mama. Dotyczyło to przede wszystkim czynności higienicznych, ubierania. A. C. (1) nie mogła także wykonywać czynności życia codziennego takich jak gotowanie, sprzątanie, robienie zakupu. Ojciec A. C. (1) pomagał jej w tym okresie przy przemieszczaniu się po domu, w tym wnosił ją po schodach na piętro domu.

Po zdjęciu gipsu A. C. (1) nadal odczuwała dolegliwości bólowe, ale ból się zmniejszał. Po około roku ból ustąpił i zaczął mieć charakter okresowy. A. C. (2) po zdjęciu przeszła serię zabiegów rehabilitacyjnych w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. Po 6 tygodniach po zdjęciu gipsu wróciła do pracy w szkole, jednak została przeniesiona ze stanowiska wychowawcy do świetlicy. Do pracy jako nauczycielka wróciła dopiero od nowego roku szkolnego.

Przed wypadkiem A. C. (1) była osobą aktywną – biegała, tańczyła, jeździła na rowerze. Po zdarzeniu jej sprawność fizyczna uległa znacznemu pogorszeniu. Po krótkiej jeździe lub bieganiu odczuwa ból. Noga boli ją także przy zmianie podłogi. Utrudnia jej także prace, gdyż często prowadzi zajęcia w kłęku. Wówczas także odczuwa ból nogi.

Wypadek oddziaływał także na psychikę A. C. (1). Po zdarzeniu miała problemy ze snem, odczuwała apatię.

Sąd Rejonowy ustalił, że A. C. (1) na skutek wypadku z dnia 24 grudnia 2012 r. doznała wieloodłamowego złamania rzepki bez przemieszczenia, co spowodowało trwały uszczerbek na zdrowiu powódki w wysokości 2%.

Przez pierwsze 6 tygodni po przedmiotowym urazie powódka wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze 2 godzin dziennie, w kolejnych 3 tygodniach w wymiarze 1 godziny dziennie.

Przebyte złamanie rzepki lewej zostało wygojone bez upośledzenia funkcji stawu kolanowego. Z powodu pourazowego niewielkiego ubytku chrząstki na powierzchni stawowej rzepki nie można wykluczyć wcześniejszego rozwoju zmian zwyrodnieniowych rzepki.

Leczenie ortopedyczne powódki związane ze skutkami wypadku zostało zakończone.

Ograniczenia w życiu codziennym dotyczyły utrudnień lokomocyjnych w okresie pierwszych dwóch miesięcy po wypadku. Aktualnie A. C. (1) nie ma istotnych ograniczeń funkcjonalnych. Rokowania na przyszłość jest dobre.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że w dniu 1 kwietnia 2009 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jako zamawiający i (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. jako wykonawca zawarli umowę o świadczenie usług sprzątania obiektu.

Zgodnie z § 1 umowy zamawiający zleca, a wykonawca zobowiązuje się do świadczenia na rzecz zamawiającego usługi polegającej na codziennym sprzątaniu i codziennym utrzymywaniu porządku i czystości w obiekcie handlowym zamawiającego znajdującym się w Ł. przy ul. (...). Szczegółowy zakres czynności wskazany został w załączniku nr 1 do umowy.

Zgodnie z § 2 ust. 2 i 3 umowy wykonawca może bez zgody zamawiającego powierzyć wykonanie części prac będących przedmiotem umowy innemu podmiotowi gospodarczemu (podwykonawcy). Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za działania lub zaniechania podwykonawców.

Zgodnie z § 3 ust. 3 umowy wykonawca przyjmuje pełną odpowiedzialność za jakość i sposób wykonywania usługi przez jego pracowników podwykonawców oraz osoby, którymi posługuje się przy realizacji umowy.

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy za szkody spowodowane przez wykonawcę, jego pracowników, podwykonawców, bądź osoby, którymi wykonawca się posługuje wyrządzone Zamawiającemu lub osobom trzecim, w związku z wykonywaniem, nienależytym wykonywaniem lub niewykonaniem niniejszej umowy, jak i za szkody spowodowane czynami niedozwolonymi, odpowiedzialność ponosi wykonawca w zakresie i wysokości faktycznie wyrządzonej szkody na warunkach określonych w polisie OC stanowiącej załącznik nr 4 do umowy. (umowa o świadczenie usługi sprzątania obiektu k. 180-183)

W dniu 09 lutego 2012 roku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. zawarły aneks do umowy o świadczenie usług sprzątania z dnia 1 kwietnia 2009 roku. Zgodnie z aneksem strony zmieniły brzmienie § 1 ust. 1 umowy w następujący sposób: na mocy umowy zamawiający zamawia, a wykonawca zobowiązuje się do świadczenia na rzecz zamawiającego usługi polegającej na codziennym sprzątaniu i codziennym utrzymywaniu porządku i czystości w obiekcie handlowym zamawiającego znajdującym się w Ł. przy ul. (...), zwanym dalej obiektem i przeprowadzenia „Akcji zima” na terenie należącym do zamawiającego (zakres obowiązków określony w załączniku nr 1 do umowy)

Do § 4 umowy dodano ustęp 11 zgodnie z którym przeprowadzenia „Akcji zima” oraz podejmowania określonych w Załączniku nr 1 do umowy czynności w zależności od potrzeb, które to wykonawca zobowiązany jest samodzielnie ocenić.

W aneksie do umowy nr (...) jako czynności wykonywane przez wykonawcę wskazano: odśnieżanie parkingu i dróg dojazdowych, ciągów pieszych, posypywanie piaskiem parkingu i dróg dojazdowych, ciągów pieszych, czyszczenie parkingu po akcji zima.

Pracownicy spółki (...) odśnieżali jedynie tereny wewnątrz ogrodzenia. Zdarzało się, że na prośbę dyrekcji sprząkali ze śmieci chodnik za ogrodzeniem.

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym dokumentów w postaci historii leczenia, umowy o świadczenie usług sprzątania, aneksu to tej

umowy, faktur VAT, opinii biegłych z zakresu ortopedii oraz rehabilitacji medycznej, jak również zeznań świadków K. Ł., B. Z., J. C. oraz powódki A. C. (1).

W zakresie ustalenia przebiegu zdarzenia w dniu 24 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne zeznania powódki A. C. (1), nie znajdując żadnych podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. A. C. (1) w swoich zeznaniach szczegółowo opisała okoliczności, w jakich doszło do wypadku, jak również jego skutki. Zeznania te były w ocenie Sądu jasne, spontaniczne, spójne i konsekwentne, wobec czego brak było podstaw do kwestionowania ich mocy dowodowej. Dodatkowo zeznania te pozostawały spójne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności zeznaniami świadka J. C., której relacja była zgodna z zeznaniami powódki. Dodatkowo wersja przedstawiona przez powódkę została uprawdopodobniona za pomocą załączonych do pozwu zdjęć, które potwierdziły, że w miejscu, w którym według powódki doszło do zdarzenia, chodnik był nierówny, znajdowała się w nim wyrwa. Choć zdjęcia te nie zostały wykonane bezpośrednio po zdarzeniu, to jednak obrazują, jaki był stan chodnika w tym miejscu. Okoliczność ta znajduje nadto potwierdzenie w zeznaniach świadka B. Z., bowiem Świadek ten w swoich zeznaniach potwierdził, że chodnik przy wjeździe na parking sklepu był nierówny, wobec czego kilka miesięcy po zdarzeniu został przeprowadzony jego remont.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo okazało się zasadne i podlegało uwzględnieniu w całości na podstawie art. 416 k.c., zgodnie z którym osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu.

Powódka swoje roszczenia wywodziła zarówno z poślizgnięcia na oblodzonym i pokrytym śniegiem chodniku, jak i wpadnięcia w wyrwę znajdującą się na tym chodniku.

Z całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego w ocenie Sądu Rejonowego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że pomiotem odpowiedzialnym za szkodę powoda w niniejszej sprawie, jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., jako podmiot obowiązany dbać o należyte utrzymanie chodnika, w miejscu w którym doszło do wypadku. Okoliczność ta znajduje w szczególności potwierdzenie w zeznaniach świadka B. Z., dyrektora sklepu (...) przy ul. (...) w Ł., który jednoznacznie przyznał, że obowiązek należytego utrzymania chodnika należy do spółki (...). Z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych wynika nadto, że pozwany nie wywiązał się w sposób należyty z tego obowiązku. Z tych względów należało uznać, że powódka co do zasady wykazała zasadność roszczenia skierowanego przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

Jednocześnie powódka dochodzone roszczenie wywodziła także z faktu poślizgnięcia się na chodniku z powodu zalegającego na nim lodu i śniegu.

W tym zakresie pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew podniósł, iż utrzymanie czystości na terenie sklepu i wokół niego, jak również odśnieżanie powierzył profesjonalnemu podmiotowi – spółce (...) – wobec czego to podmiot ten przejął odpowiedzialność za ewentualne szkody związane z realizacją umowy.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 429 k.c. kto powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności.

Tym samym uznać należało, że pozwany C. Polska w sposób należyty wykazał, że w okresie w którym doszło do wypadku powierzył odśnieżanie i posypywanie terenu wokół sklepu przedsiębiorstwu profesjonalnemu podmiotowi. Tym samym pozwany wykazał, że nie jest odpowiedzialny za szkodę w zakresie, w jakim była ona spowodowana oblodzeniem bądź zalegającym na chodniku śniegiem i lodem. W tym zakresie odpowiedzialność przypisać należy spółce (...), która na mocy wskazanej powyżej umowy zobowiązana była do odśnieżania i posypywania zarówno parkingu, dróg dojazdowych, jak i ciągów pieszych.

Jednocześnie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził także, by zawarta pomiędzy spółką (...) i spółką (...) umowa o świadczenie usług sprzątania i przeprowadzenia (...) nie obejmowała chodnika wzdłuż ogrodzenia obiektu przy ul. (...). Z zawartej między stronami umowy wynika, że spółka zobowiązała się do przeprowadzenia Akcji Z. (odsnieżania oraz posypywanie parkingu i dróg dojazdowych, ciągów pieszych) na całym terenie należącym do zamawiającego. Ani ze wskazanej umowy, ani z jej załączników nie wynika w żaden sposób wyłączenie z zakresu umowy chodnika, na którym doszło do wypadku z udziałem powódki.

Sąd Rejonowy wskazał również, że pozwana Spółka (...) jako podmiot zawodowo trudniący się czynnościami sprzątania i odsnieżania winien zdawać sobie z wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu porządku i czystości w gminach (Dz. U. 2018. 1454 t.j.) obowiązku właściciela nieruchomości usunięcia z chodników położonych wzdłuż nieruchomości błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń.

Należało zatem uznać, że powódka wykazała zatem co do zasady także swoje roszczenie w odniesieniu do (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

Podstawę solidarnej odpowiedzialności obu pozwanych stanowił art. 441 §1 k.c. zgodnie z którym jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna. Mając na względzie, że wywodzone przez powódkę w pozwie roszczenie miało swoje źródło w dwóch łącznie występujących czynnikach: złym stanie technicznym chodnika (wyrwa), jak również oblodzeniu nieodsnieżonej nawierzchni chodnika, należało uznać że spółka (...) solidarnie odpowiada za powstałą u powódki szkodę. Pierwsza ze spółek była bowiem odpowiedzialna za utrzymanie stanu technicznego chodnika. Odpowiadała zatem za to, by chodnik ten był równy. Druga ze spółek odpowiadała zaś za utrzymanie nawierzchni (odsnieżenie, posypywanie). Ponieważ powódka doznała urazu ciała na skutek upadku, które spowodowany był jednocześnie poślizgnięciem, jak i wpadnięciem w wyrwę, należało uznać, że pozwani solidarnie odpowiadają za szkodę.

W niniejszej sprawie powódka domagała się od pozwanych zapłaty zadośćuczynienia i skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Podstawę prawną żądania zadośćuczynienia stanowi art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c.

W realiach sprawy niniejszej Sąd Rejonowy uznał żądanie zadośćuczynienia w dochodzonej kwocie 20.000 złotych za zasadne.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd uwzględnił zakres doznanych przez powódkę obrażeń, stopień długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, jak również zakres i rozmiar cierpień fizycznych, wywołane urazem zaburzenia funkcjonowania życia codziennego, cierpienia psychiczne związane z utratą samodzielności i koniecznością korzystania z pomocy osób trzecich oraz ujemne doznania towarzyszące samemu wypadkowi oraz możliwe negatywne rokowania na przyszłość w zakresie zdrowia powoda.

Odnośnie żądania odszkodowania, Sąd Rejonowy uznał, że znajduje ono swoją normatywną podstawę w przepisie art. 444 § 1 Kodeksu cywilnego. W ramach żądania odszkodowawczego powód domagał się skapitalizowanej renty tytułem zwrotu kosztów opieki i pomocy osób trzecich.

Przy ocenie zasadności tego żądania Sąd miał na uwadze przepis art. 322 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli w sprawie o naprawienie szkody (...) sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Należy jednak podkreślić, że przywołany przepis, stanowiący odstępstwo od zasady, że nie tylko istnienie roszczenia, ale i jego wysokość winny zostać udowodnione, ma zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy powód wyczerpał dostępne mu i znane środki dowodowe, a jednocześnie nie zachodzą podstawy do dopuszczenia dowodu z urzędu przez Sąd na podstawie art. 232 k.p.c, a mimo to wysokość żądania pozostaje nieudowodniona. Taka właśnie sytuacja

zachodzi w niniejszej sprawie, gdzie nie budzi wątpliwości, że roszczenie jest usprawiedliwione co do zasady i jako takie wykazane, nader jednak utrudnione jest wykazanie części wysokości żądania.

Odnośnie oszacowania wartości opieki osób trzecich Sąd przyjął w tym względzie wysokość wynagrodzenia opiekunki domowej według stawek (...) Komitetu Pomocy (...). Zdaniem Sądu stawki (...) Komitetu Pomocy (...) stanowią szeroko stosowany i przyjęty powszechnie w codziennej praktyce sądowej miernik wartości tego rodzaju usług, najwierniej oddający stosunki rynkowe w tym zakresie. Kwotowe stawki w okresie korzystania przez powódkę z pomocy i wyreki innych osób wynosiły 9,5 złotych za godzinę, zaś w soboty, niedziele, święta i w nocy 200% powyższej stawki. Średnia stawka za godzinę opieki przy założeniu, iż w roku przypada średnio 113 dni świątecznych sobót i niedziel wynosi zatem 12,44 zł.

Zgodnie z opinią biegłej z zakresu rehabilitacji medycznej przez pierwsze 6 tygodni po wypadku powódka wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze 2 godziny dziennie, w kolejnych 3 tygodniach w wymiarze 1 godziny dziennie.

Koszt opieki osób trzecich wyraża się zatem co najmniej kwotą 1828,68 zł (42 dni x 3 godziny x 12,44 zł/h + 21 dni x 1 godzina x 12,44 za godzinę = 1567,44 zł + 261,24 zł)

Mając powyższe na uwadze, żądanie zwrotu kosztów opieki w wysokości 1530 zł należało uznać za w pełni uzasadnione.

Apelacje od tego rozstrzygnięcia złożyli pozwani.

Pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zaskarżył wyrok w całości zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik postępowania, a to:

1. naruszenie przepisu art. 232 k.p.c. polegające na pogwałceniu reguł dotyczących rozkładu ciężaru dowodu, przez co Powódka została zwolniona z obowiązku przedstawienia dowodów na poparcie powództwa i tym samym nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne;

2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu oceny dowodów zebranych w sprawie niezgodnie z ich treścią oraz sprzecznie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, jak również z naruszeniem zasady wszechstronnej oceny materiału dowodowego, prowadzące do wskazanych poniżej błędnych ustaleń faktycznych:

a) iż na chodniku w miejscu wskazanym przez Powódkę w ogóle doszło do zdarzenia będą przedmiotem niniejszego powództwa, podczas gdy Powódka nie udowodniła tego w żaden sposób, Sąd oparł wyrok jedynie na twierdzeniach Powódki — brak jakiegokolwiek udowodnienia roszczenia;

b) iż przedmiotowe miejsce zdarzenia było oblodzone i zaśnieżone, pomimo, iż Powódka nie wykazała tego w żaden sposób - Sąd oparł niniejsze twierdzenia jedynie na podstawie zdjęć wykonanych w innym okresie — nie w dniu zdarzenia;

c) iż Powódce należne jest zadośćuczynienie w wysokości 20.000 zł podczas gdy z opinii biegłego wynika, iż uszczerbek na zdrowiu jakiego doznała Powódka wynosi jedynie 2%, a co za tym idzie roszczenie to jest znacząco wygórowane i nieadekwatne do poniesionego uszczerbku na zdrowiu;

d) iż Powódka wykazała zasadność roszczenia skierowanego przeciwko (...) Sp. z o.o., podczas gdy Powódka w żaden sposób nie wykazała, iż do zdarzenia doszło w ogóle oraz, iż doszło do niego na terenie należącym do (...) Sp. z o.o., Powódka poza wykazaniem urazu jakiego doznała oraz związanego z tym leczenia, nie udowodniła, aby uraz ten był następstwem zdarzenia, na które powołuje się Powódka.

II. Naruszenie przepisów prawa materialnego, mające wpływ na wynik postępowania, a to:

1. art. 6 Kodeksu cywilnego poprzez błędne obciążenie Pozwanego ciężarem dowodowym w sprawie, pomimo braku przesłanek zmiany rozkładu ciężaru dowodowego;

2. art. 445 § 1 k.c. polegającego na niewłaściwej wykładni poprzez uznanie, że zadośćuczynienie w łącznej wysokości 21.530,00 zł spełnia dyspozycję art. 445 k.c., a w konsekwencji zasądzenie na rzecz Powódki zadośćuczynienie w wygórowanej wysokości;

W związku z powyższym (...) Sp. z o.o. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Pozwana (...) sp. z o.o. w K. zaskarżyła wyrok w części zasądzonej od pozwanej na rzecz powódki kwotę 20000 złotych oraz kwotę 1530 złotych z odsetkami, a także w zakresie ustalenia przez Sąd zasady ponoszenia kosztów procesu przez strony, tj. że powódka wygrała proces w całości i nie istnieją podstawy od odstąpienia od obciążenia pozwanych obowiązkiem zwrotu kosztów procesu i nieziszczonych kosztów sądowych.

Skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 kpc poprzez:

a) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w przyznaniu w całości wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom powódki dotyczącym okoliczności wypadku i miejsca, w którym do niego doszło, a w konsekwencji naruszenie przepisu art. 232 kpc zd. 1 poprzez przyjęcie, że powódka wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prawne, iż do zdarzenia doszło na terenie chodnika znajdującego się za ogrodzeniem C. przy ul. (...), podczas gdy powódka nie zaoferowała wiarygodnych dowodów potwierdzających, że do zdarzenia doszło we wskazanym przez nią miejscu, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych;

b) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w przyznaniu wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadka B. Z. w zakresie w jakim wskazał on, że za utrzymanie porządku w zimie na terenie chodnika za ogrodzeniem na terenie działki należącej do C. odpowiada A., co uznać należy za sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego ponieważ świadek ten zaczął pracować u pozwanej C. w dniu 1 sierpnia 2013 r. i nie mógł mieć wiedzy na temat zobowiązań pozwanej obejmujących zimę 2012/2013 r., a zatem czas, w którym doszło do wypadku udziałem powódki, co skutkowało ustaleniem odpowiedzialności A. za wypadek;

c) przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonaniu jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest zeznań świadka B. Z. w zakresie w jakim wskazał on, że codzienny obchód odbywa się z udziałem managera ochrony, a pracownicy C. dokonywali także oceny stanu nawierzchni terenu zewnętrznego należącego do C., co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, że A. odpowiada za odśnieżanie chodnika znajdującego się za ogrodzeniem i obowiązku tego nie wykonała lub wykonała nienależycie i w konsekwencji ustaleniem odpowiedzialności A. za wypadek z udziałem powódki;

d) przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonaniu jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest zeznań świadka K. Ł. w zakresie w jakim wskazał on, że C. nie miało jakichkolwiek zastrzeżeń co do jakości i zakresu wykonywanych przez A. prac, nie składała jakichkolwiek skarg, co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, że A. odpowiada za odśnieżanie chodnika znajdującego się za ogrodzeniem i obowiązku tego nie wykonała lub wykonała nienależycie i w konsekwencji ustaleniem odpowiedzialności A. za wypadek z udziałem powódki;

e) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażającej się w odmowie wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadka K. Ł. w zakresie w jakim wskazał, że zawarta z C. umowa o świadczenie usług nie obejmowała obszaru chodnika wzdłuż ogrodzenia, podczas gdy z pozostałego materiału dowodowego nie wynika, aby A. była odpowiedzialna za odśnieżanie tego chodnika, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych, że A. odpowiada

za odśnieżanie chodnika znajdującego się za ogrodzeniem i w konsekwencji ustalenie jej odpowiedzialności za wypadek z udziałem powódki.

2.naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 416 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego zamiast normy właściwej tj. art. 415 kc;

b) art. 455 § 1 kc polegającego na uznaniu przez Sąd, że kwota 20000 złotych jest sumą odpowiednią tytułem zadośćuczynienia, podczas gdy w świetle pozostałych ustaleń Sądu skutki wypadku powódki nie okazały się trwałe;

c) art. 481 § 1 w zw. z art. 455 kc poprzez ich zastosowanie i uznanie, że odsetki od A. należą się powódce od dnia 1 maja 2015 r., podczas gdy zobowiązanie z tytułu czynu niedozwolonego jest zobowiązaniem bezterminowym i wobec braku uprzedniego skierowania do A. wezwania do zapłaty, odsetki za opóźnienie powinny być liczone od dnia doręczenia A. pozwu tj. od dnia 14 czerwca 2016 r.

W związku z tym skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa wobec A. i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje.

Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi odrzucił apelację pozwanej C. w części dotyczącej pozwanego (...) sp. z o.o. w K..

Powódka wniosła o oddalenie obu apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Obie apelacje są zasadne w zakresie, w jakim zarzucają naruszenie przepisów postępowania w postaci błędu w ustaleniach faktycznych prowadzącego do ustalenia odpowiedzialności obu pozwanych za skutki wypadku jakiemu uległa powódka.

W polskim postępowaniu cywilnym, mającym charakter procesu kontradyktoryjnego, w myśl art. 6 k.c., którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie wywodzącej z danego faktu skutki prawne. To strony zatem, a nie zaś Sąd, mają poprzez swoje aktywne działania, którym jest między innymi wskazywanie dowodów, zadawanie pytań świadkom oraz stronom, udowodniać fakty, z których wywodzą skutki prawne.

Obowiązkiem powoda jest przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c.) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c.). Powódka inicjując niniejsze postępowania, winna już na etapie wniesienia pozwu zgłosić wszelkie wnioski dowodowe dla wykazania faktów z których wywodzi skutki prawne. W procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 k.p.c. mogą być przedmiotem dowodu. Reguły rozkładu ciężaru dowodu, stosowane przez Sąd w fazie wyrokowania, mają fundamentalne znaczenie dla dokonania prawidłowej oceny wykonania przez każdą ze stron obowiązku dowodzenia w zakresie przesłanek uzasadniających roszczenie lub zwalniających stronę pozwaną od konieczności jego spełnienia. Obowiązkiem Sądu jest ustalenie, czy strona inicjująca proces wykazała okoliczności faktyczne, których zaistnienie determinuje możliwość jego skutecznego wpisania (subsumcji) w odpowiednią podstawę prawną. Jeśli ustalenia takiego dokonać nie można, to fakt ten samoistnie niweczy zasadność powództwa i to niezależnie od tego, czy pozwany z kolei udowodnił podstawy faktyczne przyjętej linii obrony czy też nie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 października 2012, I ACa 510/12, LEX nr 1237866). Jeżeli zaś materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał

(wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku, I ACa 1320/11, Lex nr 1108777). Wskazać również przy tym należy, iż sytuacji, gdy powód dochodzi konkretnego roszczenia, to na nim przede wszystkim, w myśl art. 6 k.c., spoczywa ciężar udowodnienia zarówno faktu, iż dana wierzytelność rzeczywiście mu przysługuje, jak i wysokości tej wierzytelności. Dopiero zatem w razie przedstawienia przez stronę powodową konkretnych dowodów na okoliczność istnienia i wysokości wierzytelności, pozwany winien przedstawić własne dowody w celu obalenia twierdzeń powoda. Wówczas bowiem konkretyzuje się w stosunku do pozwanego ciężar dowodowy wynikający treści art. 6 k.c., którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji niesłusznie uznał, że powódka wywiązała się z ciążącego na niej obowiązku. Ustalenia w zakresie miejsca i okoliczności wypadku jakiemu uległa powódka Sąd I instancji oparł wyłącznie na zeznaniach powódki. Należy zwrócić uwagę, że materiał dowodowy dostarczony przez powódkę na okoliczność miejsca i przebiegu zdarzenia nie pozwala na poczynienie ustaleń, że istotnie do wypadku doszło w okolicznościach wskazanych przez powódkę. Do zdarzenia miało dojść w dniu 24 grudnia 2012 r. na terenie należącym do pozwanego C. i tę okoliczność Sąd I instancji uznał za udowodnioną na podstawie zeznań powódki, które nie zostały potwierdzone żadnym innym dowodem. Nie można bowiem za taki dowód uznać załączonych do pozwu zdjęć, z których nie wynika kiedy zostały zrobione, a nadto jeśli przyjąć wersję powódki, że miejsce to było pokryte śniegiem lub lodem, to zdjęcia tego faktu nie oddają. Oczywiście zeznania strony są pełnowartościowym materiałem dowodowym w sprawie, jednakże obaj pozwani zakwestionowali tę okoliczność, a pozostały materiał dowodowy nie pozwolił na poparcie twierdzeń powódki. Okoliczności sprawy, takie jak niezgłoszenie wypadku pozwanym aż do czasu skierowania pozwu do Sądu prawie trzy lata po zdarzeniu, brak jakiegokolwiek adnotacji o okolicznościach wypadku w załączonej do akt sprawy dokumentacji lekarskiej, w sytuacji, gdy zawsze lekarz udzielający pomocy poszkodowanemu w wypadku dokonuje krótkiej adnotacji o okolicznościach doznanego urazu, nie pozwalają w ocenie Sądu Okręgowego na ustalenie poczynione przez Sąd I instancji, że do wypadku powódki doszło w miejscu i okolicznościach wskazanych w pozwie.

Przedstawiony stan rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, niewątpliwie świadczy o tym, że strona powodowa, wbrew ciążącemu na niej w myśl art. 6 k.c. obowiązkowi udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne, nie zdołała wykazać zasadności zgłoszonego żądania.

Przesądżając o zasadności wskazanych w apelacjach zarzutów dotyczących zasady odpowiedzialności pozwanych, odnoszenie się do pozostałych zarzutów naruszenia norm prawa materialnego, tj. art. 415 k.c., art. 416 k.c., art. 455 k.c., art. 481 § 1 k.c. należało uznać za bezprzedmiotowe.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc orzekł jak w punkcie 1. wyroku. Mając na uwadze szczególne okoliczności sprawy, przekonanie powódki o zasadności dochodzonego roszczenia, Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 kpc nie obciążył jej kosztami postępowania przed Sądem I i II instancji.